

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22.08.2016, sp. zn. 8 Co 1526/2016, ECLI:CZ:KSCB:2016:8.CO.1526.2016.1

Číslo: 96/2017

Právní věta: Bylo-li řízení zastaveno podle ustanovení § 141a insolvenčního zákona, vrátí soud žalobci jím zaplacený soudní poplatek v plné výši.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 22.08.2016

Spisová značka: 8 Co 1526/2016

Číslo rozhodnutí: 96

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Poplatky soudní

Předpisy: § 10 odst. 2 předpisu č. 549/1991Sb.
§ 141a předpisu č. 182/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání žalobce změnil usnesení Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 7. 2016, sp. zn. 35 C 242/2015, tak, že žalobci se vrací zaplacený soudní poplatek ve výši 20 000 Kč.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným usnesením zamítl Okresní soud v Českých Budějovicích (dále jen „soud prvního stupně“) žádost žalobce o vrácení soudního poplatku zaplaceného v předmětné věci. Poukázal na to, že usnesením soudu prvního stupně ze dne 30. 3. 2016, č. j. 35C 242/2015-87, bylo řízení zastaveno, neboť pohledávka žalobce vznikla před zahájením insolvenčního řízení a měla být v insolvenčním řízení vedeném proti žalované také uplatněna. Žádosti žalobce nebylo možné vyhovět, neboť soudní poplatek snížený o 20%, nejméně však o 1000 Kč, je postupem podle § 10 odst. 3 a 4 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích možno vrátit poplatníkovi pouze tehdy, bylo-li řízení zastaveno před prvním jednáním ve věci. V daném případě však soud ve věci jednal a tímto jednáním byl soudní poplatek zcela zkonsumován.

II.

Odvolání a vyjádření k němu

2. Proti usnesení se odvolal žalobce (poplatník soudního poplatku), který upozornil zejména na to, že překážka vedení řízení, kterou popsal soud prvního stupně v rámci svého usnesení o zastavení řízení, existovala od počátku. Soud měl překážku včas identifikovat, řízení nezahajovat a soudní poplatek vrátit předtím, než začal jednat ve věci samé. V současné době bylo insolvenční řízení proti žalované ukončeno a žalobce, který hodlá předmětný nárok žalobou uplatnit opět, pociťuje však zásadní finanční bariéru jeho přístupu k soudnímu rozhodování za situace, kdy již zaplatil soudní poplatek ve výši 20 000 Kč. Žádá proto o vrácení soudního poplatku.

III.

Důvodnost odvolání

3. Odvolání žalobce vyhodnotil odvolací soud jako včasné podané oprávněnou osobou a přípustné (ust. § 201, 202 a 204 o. s. ř.). Po přezkoumání napadeného rozhodnutí ve věci ve smyslu ust. § 212 a § 212a odst. 1, 5, 6 o. s. ř. dospěl odvolací soud k závěru o důvodnosti odvolání, když k jeho projednání nebylo potřeba nařizovat jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.].

4. Z obsahu spisu vyplývá, že žaloba byla doručena Okresnímu soudu v Českých Budějovicích dne 5. 8. 2015. Řízení o této žalobě bylo zastaveno usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 3. 2016, č. j. 35C 242/2015-87. V odůvodnění tohoto usnesení soud prvního stupně vysvětluje, že usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 9. 2014, č. j. KSCB 28 INS 19631/2014-A-9, byl zjištěn úpadek žalované a na její majetek byl prohlášen konkurs. Citované usnesení nabylo právní moci dne 24. 9. 2014 a ke dni rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení (30. 3. 2016) i nadále insolvenční řízení probíhalo. Soud prvního stupně proto postupoval podle § 141a insolvenčního zákona a zastavil řízení, které bylo zahájeno u obecného soudu v rozporu s ustanovením § 140c a § 109 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona. Z obsahu spisu také vyplývá, že mezi zahájením řízení a rozhodnutím soudu o jeho zastavení z výše uvedených důvodů soud prvního stupně jednal (zabýval se nárokem uplatněným v žalobě v rámci jednání).

5. Podle § 141a insolvenčního zákona platí, že po právní moci rozhodnutí o úpadku zastaví soud nebo jiný k tomu příslušný orgán řízení o pohledávkách nebo jiných právech, která byla zahájena v rozporu s omezeními podle § 109 odst. 1 písm. a) a podle § 140c insolvenčního zákona. Z citovaného ustanovení vyplývá, že řízení o žalobě zahajující občanské soudní řízení v rozporu s omezeními § 109 odst. 1 písm. a) a 140c insolvenčního zákona musí být zastaveno, neboť žaloba nesplňuje podmínky meritorního projednání. S ohledem na zásadu hospodárnosti řízení pak (přes formální vznik poplatkové povinnosti) není dán důvod pro výzvu žalobci k zaplacení soudního poplatku. Proto výzva k zaplacení soudního poplatku v řízení o žalobě nesplňující podmínky věcného projednání je nesprávnou výzvou ve smyslu ust. § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích (zák. č. 549/1991 Sb.). Není totiž možné, aby účastníci řízení měli různý rozsah práv a povinností, odvislý od toho, jak ten který soud bude v dané věci postupovat a jak v praxi uplatní a aplikuje právě zásadu hospodárnosti řízení ve vztahu k vzniklé poplatkové povinnosti. Obvyklý postup soudní praxe (tedy ustoupení od poplatkové výzvy) v případě meritorně neprojednatelných žalob je proto nutné považovat za postup správný. Jiný postup je pak nesprávný v režimu ust. § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích.

6. Podle citovaného ustanovení soud vrátí poplatek z účtu soudu tomu, kdo jej zaplatil na základě nesprávné výzvy soudu nebo na základě nesprávného rozhodnutí soudu, kterým mu byla tato povinnost uložena. Citované ustanovení míří tedy na procesní situace, kdy poplatník zaplatí soudní poplatek sice na základě výzvy nebo rozhodnutí soudu (na rozdíl od ustanovení § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, který řeší situace, kdy poplatek je poplatníkem zaplacen zcela bez procesního důvodu), které byly od počátku nesprávné. Na rozdíl od ustanovení § 10 odst. 3 a 4 zákona o soudních poplatcích, které nesprávně aplikoval soud prvního stupně, kdy je řízení zahájeno na

základě věcně projednatelné žaloby, a proto také po jejím podání následuje zákonná výzva soudu k úhradě soudního poplatku, nebyla-li poplatková povinnost splněna již spolu s podáním žaloby, avšak v průběhu řízení nastane důvod pro jeho zastavení, například z důvodu zpětvzetí žaloby nebo nesplnění určité procesní povinnosti (např. nezvolení právního zástupce v rámci dovolacího řízení).

7. Protože od počátku tohoto řízení byly dány důvody pro jeho zastavení (žaloba byla věcně neprojednatelná), a nemohl tak být dán důvod pro realizaci správné výzvy soudu k zaplacení soudního poplatku, byl soudní poplatek žalobcem zaplacen na základě nesprávné výzvy soudu a žalobce má právo na jeho vrácení v plné výši, nikoliv snížený dle ust. § 10 odst. 3, 4 zákona o soudních poplatcích, aniž by fakt následného jednání soudu ve věci samé toto právo žalobce jakkoliv omezoval. Soudem prvního stupně zmiňovaná limita (nezahájení jednání ve věci samé) pro vrácení soudního poplatku je totiž zákonem předpokládána jenom v ust. § 10 odst. 3 a 4 zákona o soudních poplatcích, které soud nesprávně aplikoval na předmětnou věc, a v ust. § 10 odst. 7 zákona o soudních poplatcích, nikoliv v ust. § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích. Na danou procesní situaci proto dopadá toliko limita zmíněná v ust. § 10 odst. 9 zákona o soudních poplatcích, tedy uplynutí lhůty deseti let od konce kalendářního roku, ve kterém byl poplatek zaplacen. Tato lhůta překročena není. Odvolací soud proto postupoval za přiměřeného užití ust. § 220 o. s. ř. tak, že nesprávné rozhodnutí soudu prvního stupně změnil a k návrhu žalobce rozhodl o vrácení soudního poplatku v plné výši, tedy 20 000 Kč.